

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
20 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія толерантності

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 – 2015 навчальний рік

Робоча програма: «Психологія толерантності» для студентів за напрямом підготовки «Корекційна освіта (логопедія)».

Розробники: Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Кібальна Катерина Олександрівна, викладач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від “11” лютого 2015 року № 8

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти
_____ (О.В. Мартинчук)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини _____ Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
<i>Структура програми навчальної дисципліни</i>	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
<i>III. Програма</i>	
Змістовий модуль I. Толерантність як суспільний феномен	
Змістовий модуль II. Формування інклюзивної толерантності як умова гармонізації суспільства	
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія толерантності»	11
V. Плани семінарських занять	12
VI. Завдання для самостійної роботи	16
<i>Картка самостійної роботи студента</i>	
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота	18
VIII. Система поточного та підсумкового контролю	19
IX. Методи контролю	20
X. Методи навчання	21
XI. Методичне забезпечення курсу	22
XII. Рекомендована література	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія толерантності» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психологія толерантності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Психологія толерантності» є складовою частиною дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки. Її вивчення передбачає підвищення професійної компетентності студентів, розширення, систематизацію та закріплення набутих знань з психології толерантності, що сприятиме ефективній самореалізації студентів як фахівців. Існує безліч гуманітарних підходів до визначення і дослідження толерантності, однак при цьому її власне психологічні трактування фактично відсутні. Психологічна проблематика толерантності знаходиться на початку свого розвитку. Один з найменш досліджених аспектів - індивідуально-особистісний. Психологія особистості забезпечує інтегративний імпульс в психологічній науці в епоху спеціалізації та фрагментації складових її дисциплін. Вона пов'язує соціальну, когнітивну, клінічну психологію, психологію розвитку та біологічні аспекти поведінки, індивідуальна психологія толерантності, тим самим, може грати аналогічну роль відносно загальної психології толерантності.

Мета курсу та завдання курсу: сприяти систематизації уявлень студентів про зміст та специфічні характеристики толерантності як взаємоповаги через взаєморозуміння, як основи цивілізованих стосунків.

Завдання курсу: розкрити зміст понять «толерантність» та «інтолерантність»; опрацювати методи діагностики толерантності; розвивати

толерантність студентів за допомогою інтерактивних методів; напрацювати шляхи розвитку власної толерантності студентів.

Вивчивши курс, студент повинен *знати*: теоретичні основи толерантності як якості особистості; відмінності між толерантністю та інтолерантністю; «кордони» толерантності; базові засади методики виховання толерантності (мета, завдання, етапи, зміст).

Уміти: визначати рівень розвитку власної толерантності; підбирати та проводити тренінгові вправи на розвиток толерантності учасників освітнього процесу загальноосвітніх навчальних закладів з інклюзивною формою навчання; розробляти шляхи розвитку толерантності для будь-якої особистості.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування таких **професійних компетенцій**:

- розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг;
- розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей;
- креативність, здатність до системного мислення;
- адаптивність і комунікабельність;
- сучасні уявлення про принципи організації, навчально-методичного забезпечення та механізми практичної роботи з особами, які мають порушення психофізичного розвитку;
- сучасні уявлення про принципи державної політики у сфері корекційної освіти, завдання, напрями, зміст, методи, засоби, форми корекційної допомоги особам з порушеннями психофізичного розвитку, про шляхи вирішення актуальних проблем корекційної освіти;
- розуміння ролі особистості корекційного педагога у роботі з особами, які мають порушення психофізичного розвитку;
- здатність організовувати та здійснювати навчальну, корекційну, розвивальну та виховну роботу з особами, які мають порушення психофізичного розвитку з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 4 год. – модульні роботи, 36 – самостійна робота. Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Психологія толерантності» завершується заліком.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 0101 "Педагогічна освіта"	Варіативна
	Напрямок підготовки: 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)»	
Модулів – 2	Спеціальність _____	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: творчий проект		Семестр
Загальна кількість годин – 72 год.		8 - й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 5 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>«бакалавр»</u>	16 год.
		Практичні, семінарські
		12 год.
		Лабораторні
		год.
		Самостійна робота
		36 год.
		Індивідуальні завдання:
		4 год.
Вид контролю:		
залік		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна праця	Самостійна праця	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН									
1.	Толерантність: визначення, історія, параметри та складові	9	4	2		2		5	
2.	Толерантність в освітньому законодавстві України та у контексті міжнародної законодавчої бази	8	3	2			1	5	
3.	«Кордони» толерантності та інтолерантності	10	5	2		2	1	5	
4.	Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні	9	4	2		2		5	
Модульна контрольна робота		2							2
Разом		36	16	8	0	6	2	20	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК УМОВА ГАРМОНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА									
5.	Толерантність починається з педагога	10	5	2		2	1	5	
6.	Виховання толерантності як основної умови готовності до конструктивної взаємодії	9	4	2		2		5	
7.	Методика виховання толерантності	13	7	4		2	1	6	
Модульна контрольна робота		2							2
Разом		32	16	8	0	6	2	16	2
Усього за навчальним планом		72	32	16	0	12	4	36	4

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Лекція 1. Толерантність: визначення, історія, параметри та складові (2 години).

Поняття толерантності. Історичний розвиток проблеми толерантності. Вплив на формування нашої думки про іншу людину. Параметри толерантної особистості.

Основні поняття теми: толерантність, інтолерантність, терпимість.

Семінарське заняття 1. Толерантність: визначення, історія, параметри та складові (2 години).

Рекомендована література: 5, 9, 12, 15, 16.

Лекція 2. Толерантність в освітньому законодавстві України та у контексті міжнародної законодавчої бази (2 години).

Законодавча база України про толерантність. Толерантність у контексті міжнародного законодавства.

Основні поняття теми: толерантність, інтолерантність, терпимість.

Рекомендована література: 2, 3, 5, 9, 11, 12, 15.

Лекція 3. «Кордони» толерантності та інтолерантності (2 години).

Основні показники толерантності. Межі інтолерантності. Диференціальні ознаки толерантності та інтолерантності.

Основні поняття теми: безпринципність, цинізм, пасивність, толерантність підкорення, толерантність корисливості, толерантність-поблажливість, толерантність наміру,

Семінарське заняття 2. «Кордони» толерантності та інтолерантності (2 години).

Рекомендована література: 5, 7, 9, 13.

Лекція 4 . Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні (2 години).

Поняття комунікативної толерантності. Основні підструктури особистості, які забезпечують комунікативну толерантність особистості. Особливості поведінки педагога з низькою комунікативною толерантністю.

Основні поняття теми: толерантність, комунікація, комунікативна толерантність.

Семінарське заняття 3. Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні (2 години).

Рекомендована література: 5, 7, 8, 9, 13.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК УМОВА ГАРМОНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Лекція 5. Толерантність починається з педагога (2 години).

Кодекс толерантності. Комунікативна компетентність як основна риса толерантного педагога. Проблема формування толерантного ставлення до дітей з особливостями психофізичного розвитку у майбутніх педагогів.

Основні поняття теми: комунікація, компетентність.

Семінарське заняття 4. Толерантність починається з педагога (2 години).

Рекомендована література: 5, 7, 8, 9, 13.

Лекція 6. Виховання толерантності як основної умови готовності до конструктивної взаємодії (2 години).

Педагогічні умови ефективного виховання толерантних взаємостосунків. Завдання, які необхідно вирішувати педагогу для виховання толерантності. Методи виховання толерантних взаємостосунків.

Основні поняття теми: толерантність, інклюзія, педагогічна толерантність.

Семінарське заняття 5. Виховання толерантності як основної умови готовності до конструктивної взаємодії

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13.

Лекція 7. Методика виховання толерантності (4 години).

Методика виховання толерантності у дітей в умовах інклюзивного навчання. Методика виховання толерантності у педагогів в умовах інклюзивного навчання. Методика виховання толерантності у батьків в умовах інклюзивного навчання.

Основні поняття теми: толерантність, інклюзія, педагогічна толерантність.

Семінарське заняття 6. Виховання толерантності у дітей в умовах інклюзивного навчання(2 години).

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія толерантності»

Разом: 72 год., лекції – 14 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., модуль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль Базові засади логопсихології (67 балів)				Змістовий модуль 2 Психологічні особливості осіб з порушенням мовлення (126 балів)		
	1	2	3	4	5	6	7
Тема лекції (за відвідування 1 бал)	Толерантність: визначення, історія, параметри та складові (16)	Толерантність в освітньому законодавстві України та у контексті міжнародної законодавчої бази (16)	«Кордони» толерантності та інтолерантності (16)	Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні (16)	Толерантність починається з педагога (16)	Виховання толерантності як основної умови готовності до конструктивної взаємодії (16)	Методика виховання толерантності (16)
Семінарські заняття (за відвідування 1 бал)	1 Толерантність: визначення, історія, параметри та складові (16)		2 «Кордони» толерантності та інтолерантності (16)	3 Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні (16)	4 Толерантність починається з педагога (16)	5 Виховання толерантності як основної умови готовності до конструктивної взаємодії (16)	6 Виховання толерантності у дітей в умовах інклюзивного навчання (16)
Бали за роботу на сем. та практ.зан.	10 балів		10 балів		10 балів	10 балів	
Самостійна робота	5 балів		5 балів	5 балів	15 балів	15 балів	15 балів
ІНДЗ					Творчий проект (30 балів)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсумковий контроль	залік						

Всього : 193 балів; коеф. 1,93

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Семінарське заняття 1. Толерантність: визначення, історія, параметри та складові (2 години).

Під час підготовки до заняття студентам необхідно:

- 1 . Опрацювати питання:
 - поняття толерантності;
 - параметри толерантної особистості.
2. Зробити конспект статті у вигляді тез:

Сулятицька Т. Феномен толерантності в історичному дискурсі //Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 539-540. Філософія. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т. - 2011. - С. 35-38. - Режим доступу: <http://www.philosophy.chnu.edu.ua/res/philosophy/V%20539-540.pdf#page=35>

План:

I. Обговорення проблемних питань :

1. Поняття толерантності.
2. Історичний розвиток проблеми толерантності.
3. Вплив на формування нашої думки про іншу людину.
4. Параметри толерантної особистості.

II. Аналіз роботи.

Рекомендована література: 5, 9, 12, 15, 16.

Семінарське заняття 2. «Кордони» толерантності та інтолерантності (2 години).

Під час підготовки до заняття студентам необхідно:

- 1 . Опрацювати питання:
 - кордони толерантності та інтолерантності;
 - диференціальні ознаки толерантності та інтолерантності.
2. Розробити пам'ятку «Кордони толерантності вчителя-логопеда».

План:

I. Обговорення проблемних питань :

1. Основні показники толерантності.
2. Межі інтолерантності.
3. Диференціальні ознаки толерантності та інтолерантності.

II. Аналіз роботи.

Рекомендована література: 5, 7, 9, 13.

Семінарське заняття 3. Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні (2 години).

Під час підготовки до заняття студентам необхідно:

1. Опрацювати питання:

- поняття комунікативної толерантності;
- основні підструктури особистості, які забезпечують комунікативну толерантність особистості.

2. Розробити пам'ятку «Шляхи попередження професійного вигорання вчителя-логопеда».

План:

I. Обговорення проблемних питань :

1. Чим обумовлюється та чи інша ступінь комунікативної толерантності індивіда?

2. Шляхи підвищення низької комунікативної толерантності.

II. Аналіз роботи.

Рекомендована література: 5, 7, 8, 9, 13.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК УМОВА ГАРМОНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Семінарське заняття 4. Толерантність починається з педагога (2 години).

Під час підготовки до заняття студентам необхідно:

1. Опрацювати питання:

- кодекс толерантності;

- комунікативна компетентність як основна риса толерантного педагога.

2. Розробити 1 вправу, 1 рольову та 1 ділову гру, що використовуються при вихованні толерантності педагогів в умовах інклюзивного класу.

План:

I. Обговорення проблемних питань :

1. Обговорення доцільності використання вправ, рольових та ділових ігор, що використовуються при вихованні толерантності педагогів в умовах інклюзивного класу.

II. Аналіз роботи.

Рекомендована література: 5, 7, 8, 9, 13.

Семінарське заняття 5. Виховання толерантності як основної умови готовності до конструктивної взаємодії (2 години).

Під час підготовки до заняття студентам необхідно:

1. Опрацювати питання:

- шляхи формування толерантності у батьків дітей, що виховуються в умовах інклюзивного навчального закладу;

- засоби формування толерантності у батьків дітей, що виховуються в умовах інклюзивного навчального закладу.

2. Розробити 1 вправу, 1 рольову та 1 ділову гру, що використовуються при вихованні толерантності у батьків в умовах інклюзивного класу.

План:

I. Обговорення проблемних питань :

1. Обговорення доцільності використання вправ, рольових та ділових ігор, що використовуються при вихованні толерантності у батьків в умовах інклюзивного класу.

II. Аналіз роботи.

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13.

Семінарське заняття 6. Виховання толерантності у дітей в умовах інклюзивного навчання (2 години).

Під час підготовки до заняття студентам необхідно:

1. Опрацювати питання:

- шляхи формування толерантності у дітей в умовах інклюзивного навчального закладу;

- засоби формування толерантності у дітей в умовах інклюзивного навчального закладу.

2. Розробити 1 вправу, 1 рольову та 1 ділову гру, що використовуються при вихованні толерантності у дітей в умовах інклюзивного закладу.(вік - за вибором студента)

План:

I. Обговорення проблемних питань :

1. Обговорення доцільності використання вправ, рольових та ділових ігор, що використовуються при вихованні толерантності у дітей в умовах інклюзивного класу.

II. Аналіз роботи.

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Тема 1. Толерантність: визначення, історія, параметри та складові.

Завдання:

Зробити конспект статті у вигляді тез:

Сулятицька Т. Феномен толерантності в історичному дискурсі //Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 539-540. Філософія. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т. - 2011. - С. 35-38. - Режим доступу: <http://www.philosophy.chnu.edu.ua/res/philosophy/V%20539-540.pdf#page=35>

Форма подання: у вигляді тез.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

Рекомендована література: 5, 9, 12, 15, 16.

Тема 2. «Кордони» толерантності та інтолерантності.

Завдання 1:

Розробити пам'ятку «Кордони толерантності вчителя-логопеда».

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

або Завдання 2:

Законспектувати основні положення Декларації принципів толерантності (від 16.11.1995) : Документ 995_503, редакція від 16.11.1995,

чинний [Електронний ресурс]. — Режим доступу:

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_503

Форма подання: у вигляді письмового конспекту.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

Рекомендована література: 2, 3, 5, 9, 11, 12, 15.

Тема 3. Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні.

Завдання:

Розробити пам'ятку «Шляхи попередження професійного вигорання вчителя-логопеда».

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

Рекомендована література: 5, 7, 8, 9, 13.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК УМОВА ГАРМОНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Тема 4. Толерантність починається з педагога.

Завдання:

Розробити 1 вправу, 1 рольову та 1 ділову гру, що використовуються при вихованні толерантності педагогів в умовах інклюзивного класу.

Форма подання: у вигляді письмового конспекту.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

Рекомендована література: 5, 7, 8, 9, 13.

Тема 5. Виховання толерантності як основної умови готовності до конструктивної взаємодії (2 години).

Завдання:

Розробити 1 вправу, 1 рольову та 1 ділову гру, що використовуються при вихованні толерантності у батьків в умовах інклюзивного класу.

Форма подання: у вигляді письмового конспекту.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13.

Тема 6. Виховання толерантності у дітей в умовах інклюзивного навчання (2 години).

Завдання:

Розробити 1 вправу, 1 рольову та 1 ділову гру, що використовуються при вихованні толерантності у дітей в умовах інклюзивного закладу.(вік -за вибором студента)

Форма подання: у вигляді письмового конспекту.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

Рекомендована література: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13.

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується ІНДЗ оформленням студентами письмового звіту.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу; систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу; удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять та охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання: на основі теоретичних та практичних наукових джерел розробити програму тренінгу розвитку толерантного ставлення.

Вимоги до змісту: програма тренінгу повинна включати: тему тренінгу, назву; мету; завдання тренінгу; очікуванні результати (учасники будуть знати; учасники будуть вміти); кількість годин; необхідне забезпечення (кімната, меблі, техніка, засоби тощо) та матеріали (друковані, канцелярські, для творчості,

роздаткові тощо); кількість та склад учасників; хід проведення (див. зразок).

Зразок:

№	Етап	Структурний елемент	Метод	Зміст	Час
1.	Початковий	Вступ	Інтерактивна презентація	Повідомлення теми, мети, завдання тренінгу.	10 хв.

Форма подання: у вигляді структурованого опису та таблиці. Обсяг – 3-5 сторінок формату А4, шрифт 14, проміжок 1,5.

Критерії оцінювання: змістовність (5 балів), логічність (5 балів), структурованість (5 балів), оформлення (5 балів). Проведення фрагменту тренінгу в групі (10 балів).

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Психологія толерантності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

**Розрахунок рейтингових балів за видами
поточного (модульного) контролю**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	7
2.	Відвідування семінарських і практичних занять	6
3.	Робота на семінарських заняттях	40
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
5.	Самостійна робота	60
6.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
Підсумковий рейтинговий бал		193 бали

ІХ. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентом застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

Методи письмового контролю: письмове опитування; конспект.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;

- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69-74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82-89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

X. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

Словесні: пояснення, розповідь, бесіда.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні: вправи, тренінги.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ схематична наочність;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для модульного контролю).

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бойчук Ю.Д. Інклюзивна компетентність педагога // Джерело педагогічних інновацій. Інклюзивна освіта: Науково-методичний журнал. – Випуск № 1. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. – С. 18-23.
2. Декларація принципів толерантності (від 16.11.1995) : Документ 995_503, редакція від 16.11.1995
3. Конституція України від 28.06.96 №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 381–417.
4. Мартинчук О.В. Формування толерантності як складова професійно-педагогічної підготовки студентів до роботи в інклюзивних закладах освіти. // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (28-29 березня) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. ; за заг. ред. В. О. Огнев'юка]. С. 914-919.
5. Матієнко О.С. Толерантність: введення в проблему. – Вінниця: ВДАУ, 2006. – 40 с.
6. Мігалуш А.О. Виховання толерантного ставлення до людей з особливими потребами в інклюзивних закладах освіти // Вісник Житомирського державного університету. Випуск 46. Педагогічні науки. – Житомир: Житомирський національний ун-т. – 2013. – С.88-91
7. Сулятицька Т. Феномен толерантності в історичному дискурсі // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 539-540. Філософія. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т., 2011. – С. 35-38.
8. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 224 с.

Додаткова:

9. Асмолов А.Г. Толерантность: от утопии – к реальности// На пути к толерантному сознанию. – М.: Смысл, 2000. – 255с.

10. Замазій Ю.О. Поради батькам гіперактивної дитин // Джерело педагогічних інновацій. Інклюзивна освіта: Науково-методичний журнал. – Випуск № 1. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. – С. 109-117.
11. Пушкіна О. В. Система прав і свобод людини та громадянина в Україні: теоретичні і практичні аспекти забезпечення. – К.: Логос, 2006. – 416 с.
12. Сінельник І. П. Педагогіка толерантності в Україні: історія становлення й розвитку / І. П. Сінельник // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – 2013. – Вип. 17(2). – С. 274-281. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Tmpvd_2013_17\(2\)__32.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Tmpvd_2013_17(2)__32.pdf)

Інтернет ресурси:

13. Балтіна О.Б. Особливості прояву толерантності в педагогічному спілкуванні. - Режим доступу: <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/12416>
14. Декларація принципів толерантності (від 16.11.1995) : Документ 995_503, редакція від 16.11.1995, чинний [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_503
15. Сінельник І. П. Педагогіка толерантності в Україні: історія становлення й розвитку / І. П. Сінельник // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – 2013. – Вип. 17(2). – С. 274-281. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Tmpvd_2013_17\(2\)__32.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Tmpvd_2013_17(2)__32.pdf)
16. Сулятицька Т. Феномен толерантності в історичному дискурсі // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 539-540. Філософія. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т. – 2011. – С. 35-38. – Режим доступу: <http://www.philosophy.chnu.edu.ua/res/philosophy/V%20539-540.pdf#page=35>